

**MALZEME BİLİMİ VE
MÜHENDİSLİĞİ
LABORATUVARLARINDA
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ**

LABORATUVARLARDA MEYDANA GELEN KAZALARIN ANA SEBEPLERİ

**BİLGİSİZLİK, KURALLARA
UYMAMA**

**AŞIRI GÜVEN VE
İHMAL**

PSİKOLOJİK ÖZELLİKLER

OLUMSUZ FİZİKSEL KOŞULLAR VE TEKNİK HATALAR

DİKKATİN DAĞILMASI İTİNA GÖSTERİLMEMESİ

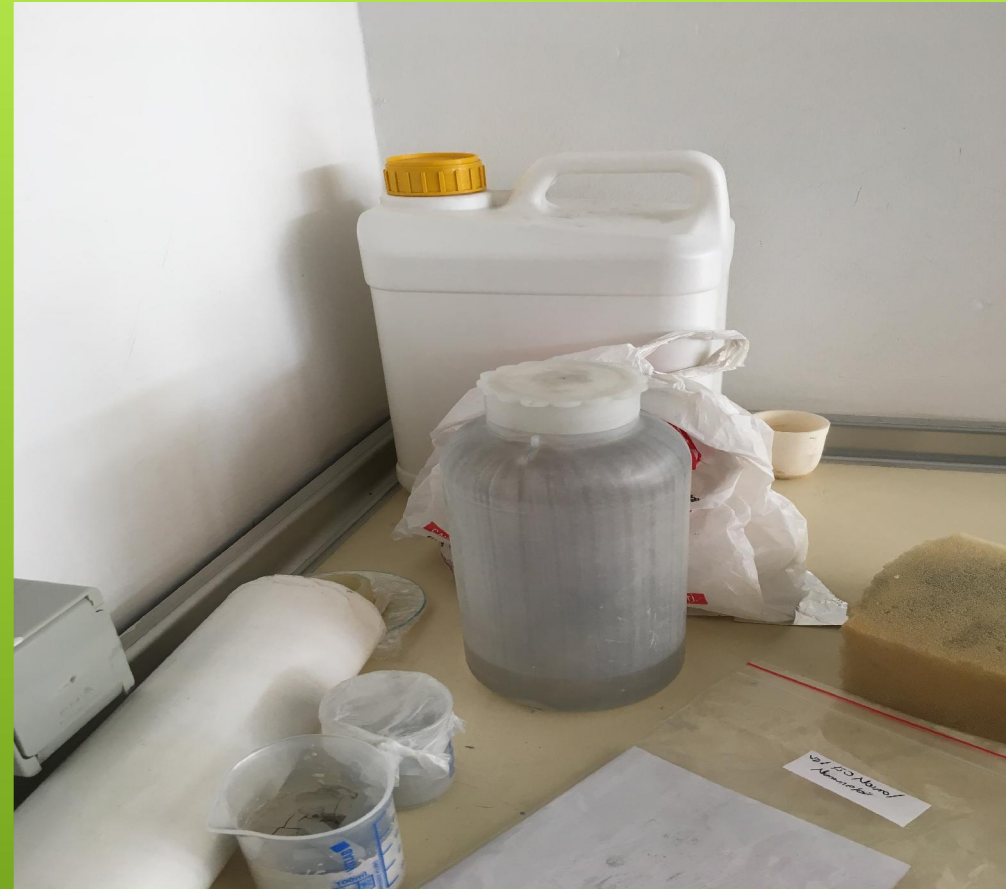
LABORATUVARLARDAKİ TEHLİKELER VE RİSKLERİ

► *YETERSİZ HAVALANDIRMA*

SONUCU KİMYASALLARI SOLUMA VE
HAVASIZLIK SONUCU ÇEŞİTLİ
SAĞLIK SORUNLARI

► **KİMYASAL MADDELERİN
KULLANIM FAZLASINI
LABORATUVARDA
BULUNDURMAK, YANLIŞ
TAŞIMAK, DEPOLAMAK,
AKTARMAK** Sonucunda
Kimyasal maddelerle
temas ile cilt hastalıkları,
kimyasal yanıklar,
solunum ve göz
rahatsızlıkları

KİMYASAL MADDELERİN VE BASINÇLI TÜPLERİN BİLİNÇSİZ KULLANIM SONRASI PARLAMA VE PATLAMASI SONUCU YANIKLAR VE ÖLÜM.

► ELEKTRİK TESİSATLARINA MÜDAHALE SONRASI ELEKTRİK ÇARPMASI

**ÇALIŞMA ORTAMININ
DÜZENSİZLİĞİ,
DİKKAT EKSİKLİĞİ
SONUCUNDA DÜŞME**

**İŞARET VE BİLGİ LEVHALARINA
UYULMADIĞINDA HER TÜRLÜ İŞ KAZALARI**

LABORATUVARLARDA MEYDANA GELEN
KAZALARIN ANA SEBEPLERİNİ,
OLUŞABİLECEK TEHLİKELERİ VE RİSKLERİNİ
AÇIKLADIKTAN SONRA UYULMASI GEREKEN
KURALLARA GÖZ ATALIM.

KURALLAR

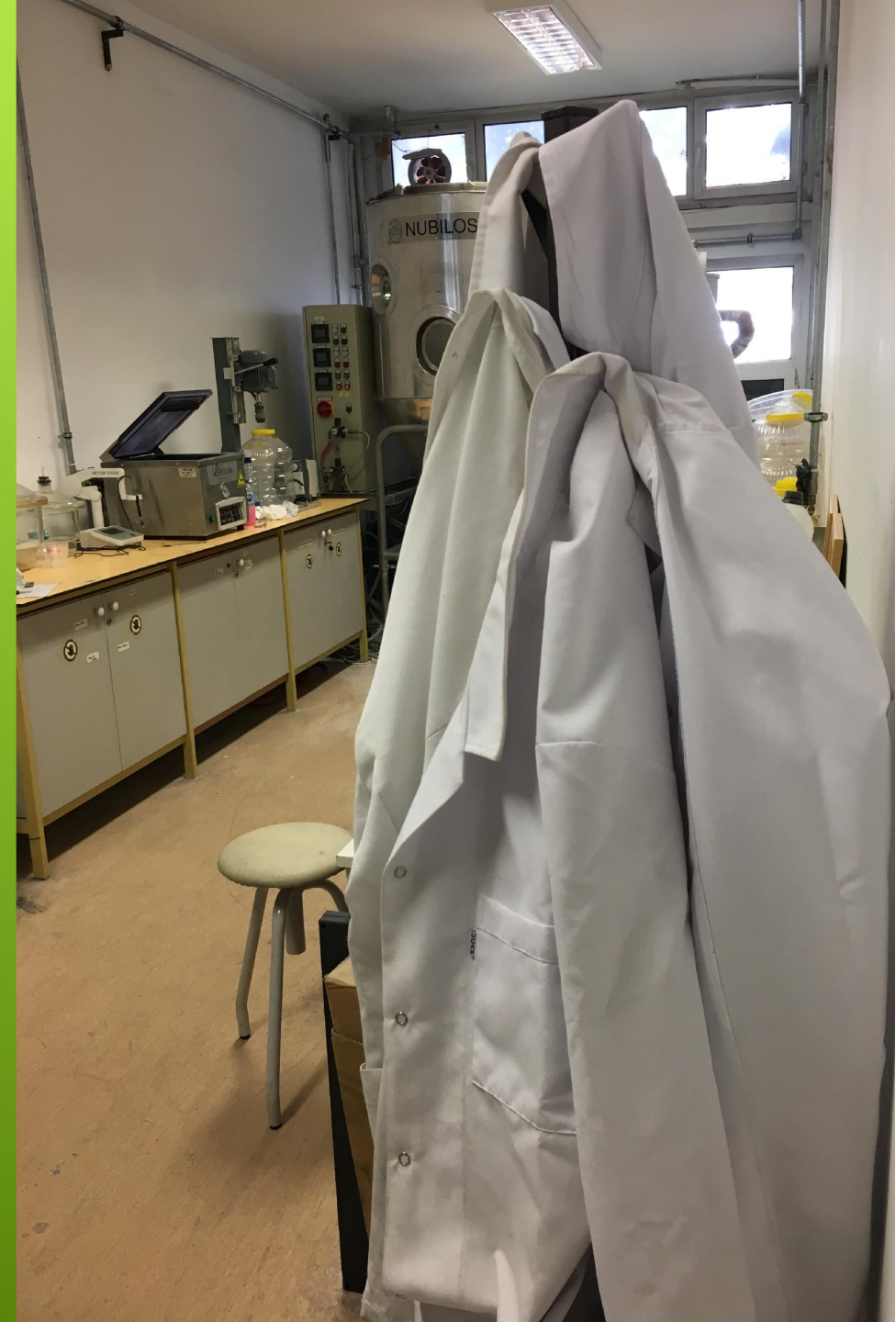
- ▶ Yiyecek içecek tketicilmemeli ve bulundurulmamalıdır.
- ▶ Laboratuvarıa çalışılırken ağız yoluyla (pipet)sıvı çekilmemelidir.
- ▶ Laboratuvarıa atlak ve kırık kesici ürünler cam eşyalar kullanılmamalıdır.

► LABORATUVARDA BULUNAN HIÇ BİR KİMYASAL MADDE KOKLANMAMALI VEYA TADILMAMALIDIR.

► KİMYASAL MADDELERİN ÇALIŞANLARIN
ÜZERİNE SIÇRAYARAK YAKICI
VE DELİCİ ETKİLERİNDEN KORUNMAK
AMACIYLA
LABORATUVAR ÖNLÜĞÜ GİYMEK
ZORUNLUDUR.

- KİMYASAL MADDELERİN TAŞINMASI, AKTARILMASI
VE
KULLANILMASI SIRASINDA KİMYASALIN ZARARLI
ETKİLERİNDEN GÖZLERİNİZİ KORUMAK İÇİN
KORUYUCU GÖZLÜK TAKILMALIDIR!

✓ DERİYE VE GÖZE TEMAS ETTİĞİNDE

SU VE SOLÜSYONLAR (DIPHOTERINE) HİDROFLORİK ASİT (HF) HARİCİNDE
BÜTÜN KİMYASALLARDA KULLANILIR.

HİDROFLORİK ASİT (HF) SIÇRAMALARINDA BU SOLÜSYONLAR
(DIPHOTERINE) VE SU KULLANILMAZ.

HİDROFLORİK ASİT SIÇRAMALARINA KARŞI İSE HEXAFLUORINE
KULLANILIR.

**HF DIŞINDA KİMYASALIN SIÇRAMASI HALİNDE GÖZ DUŞLARINI
KULLANINIZ!**

► KİMYASAL TOZ VE SIVI ZERRECİKLERİNİN SOLUNMAMASI AMACIYLA MASKE KULLANILMALIDIR!

Kullanılan kimyasal göre farklı filtreli maskelerden temin etmelisiniz.

TOZ MASKELEİ

- **P 1:** Zararsız (İnert) Tozlar
- **P 2:** Zararlı, Tahriş Edici Tozlar
- **P 3:** Zehirli Tozlar: Zirai mücadele ilaçları (İnsektisitler), radyoaktivite yayıcı ve çıkarıcı gazlar

► LABORATUVARDA KULLANILAN BİRÇOK MADDENİN BUHARLARININ SOLUNULMASI ZEHİRLENMELERE VE SOLUNUM YOLLARINDA YARA OLUŞUMLARINA YOL AÇABİLİR. ÇALIŞMA, MUTLAKA HAVA EMİŞİ YAPILABİLEN ÇEKER OCAK İÇERİSİNDE YAPILMALIDIR.

► KİMYASALLARIN ELLERE BULAŞMAMASI İÇİN KULLANILAN MADDEYE GÖRE FARKLI TİPLERDEKİ ELDİVENLERİ MUTLAKA TAKMALISINIZ.

► Nitril, Neopren, Latex, PVC, Butiyl ve Vinyl gibi

- ▶ **LABORATUVARLARDA BAŞKALARININ DİKKATİNİ DAĞITICI ŞAKALAR EL HAREKETLERİ YAPILMAMALIDIR.**

- ▶ **KİMYASAL MADDELER ŞİŞELERİNDEN, AMBALAJLARINDAN DİĞER ORTAMA AKTARILIRKEN KENDİNE AİT TEMİZ KURU SPATULA, KAŞIK İLE TRANSFER EDİLMELİ, AYNI SPATULA, KAŞIK BAŞKA MALZEMELERDE KULLANILMAMALIDIR.**

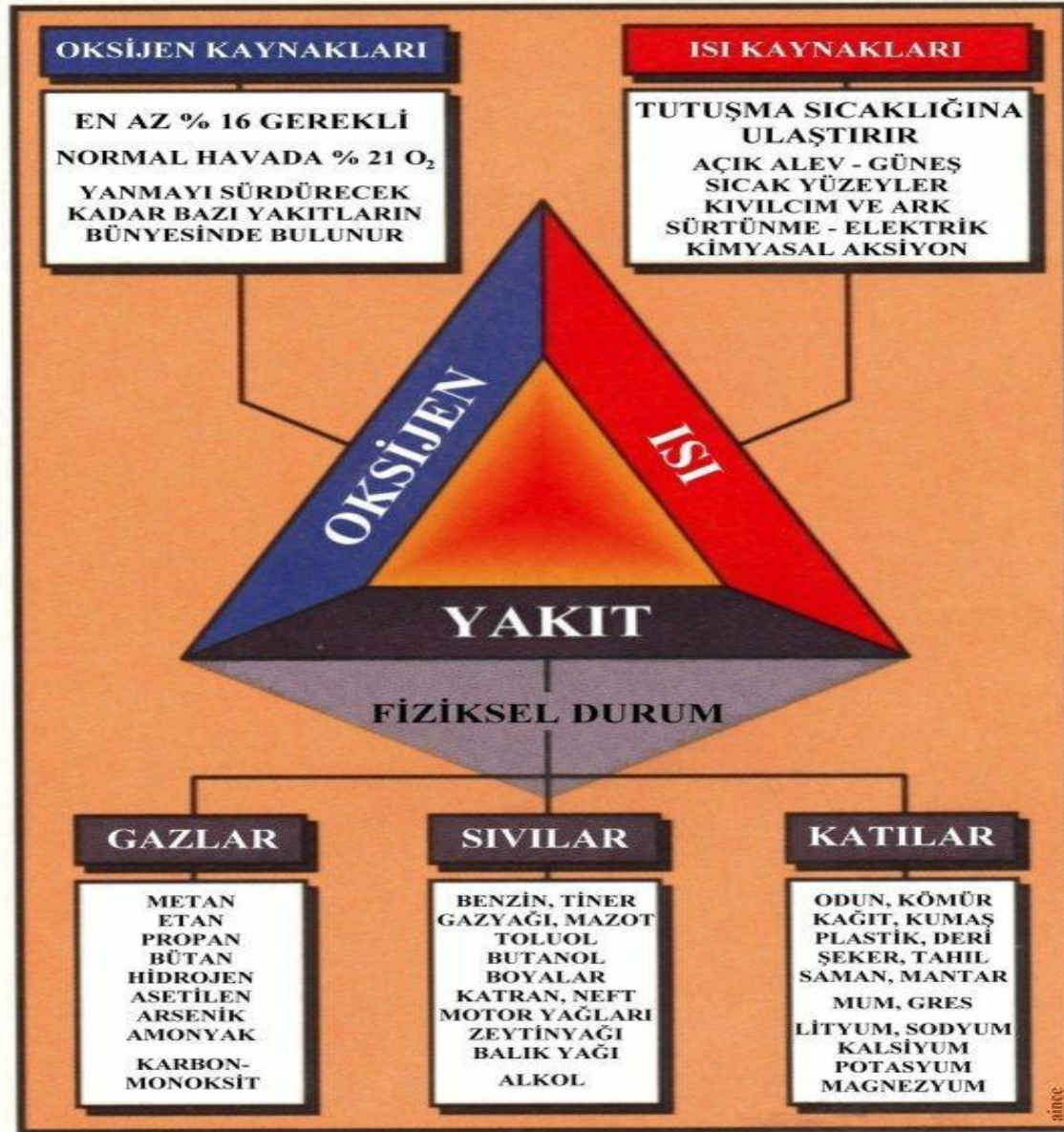

► YANGIN

- Olası yangın halinde yangın söndürme tüplerinin ve battaniyelerin yerlerini bilmek ve kullanma usullerini öğrenmek hayat kurtarır.

Şekil 2: Yangın Üçgeni, Smoldering Yanma biçimini temsil eder.

YANGINLAR SINIFLANDIRILMIŐTIR

A SINIFI YANGINLAR: Ađaç, tahta, mobilya, kađıt, plastik vb.

Söndürme Yöntemleri: Su, Kuru kimyasal tozlu, Köpüklü tip yangın söndürme cihazları ile müdahale edilir veya Yanıcı maddelerin uzaklaştırılması ile

B SINIFI YANGINLAR :Yanabilir sıvı maddeler: Benzin, mazot, fuel –oil, boya, vernik, alkol, tiner, solventler vb

Söndürme Yöntemleri: Karbondioksit, Köpük Kuru kimyevi toz

C SINIFI YANGINLAR: Yanabilir Gazlar: Doğalgaz, metan, propan, LPC, vb.

Söndürme Yöntemleri: Kuru kimyevi toz ,özel bir kimyasal olan halon ,1301 ve1211Su

D SINIFI YANGINLAR : Yanabilen metaller: Alüminyum, demir çapakları, magnezyum, lityum, vb

Söndürme Yöntemleri: Kuru kimyevi tozlar

E SINIFI YANGINLAR : Elektrik teçhizat tesisat ve ekipmanları ile elektronik cihazlardan çıkan yangınlardır.

Söndürme Yöntemleri :Karbondioksit, Kuru kimyevi toz, **Su kullanılmaz!**

Yangın Anında Yapılması Gereken Hareketler

- 1-) Telaşlanmayınız,
- 2-) Yangın ihbar düğmesi var ise basınız,
- 3-) 110 İtfaiye teşkilatına telefon ediniz,
- 4-) Yangın Yerinin Adresini en kısa ve doğru şekilde bildiriniz.
- 5-) Yangın cinsini de biliyor iseniz belirtiniz (bina, benzin, araç v.s.)
- 6-) Yangını çevrenizdekilere duyurunuz,
- 7-) İtfaiye gelinceye kadar yangını söndürmek için elde mevcut vasıta ve imkanlardan faydalanmaya çalışınız.
- 8-) Yangının yayılmasını önlemek için kapı ve pencereleri kapayınız,
- 9-) Bunları yaparken kendinizi ve başkalarını tehlikeye atmayınız,
- 10-) Görevlilerden başkasının yangın sahasına girmesine engel olunuz.

➤ KİMYASALLARLA ÇALIŞIRKEN NELERE DİKKAT ETMELİYİM?

- Bu maddenin bana zararı var mı? Varsa zararı nasıl dokunur ?
- Kendimi nasıl koruyabilirim ?
- ACİL Durumlarda ne yapabilirim ?
- Bu soruların cevabını nereden bulabilirim ?

MALZEME GÜVENLİK BİLGİ FORMU (MSDS)

MATERIAL SAFETY DATA SHEET

KİMYASAL BİR MALZEMENİN İÇERDİĞİ POTANSİYEL TEHLİKELERİ (SAĞLIK, YANGIN, REAKTİVİTE VE ÇEVRESEL) BELİRTEN VE BU KİMYASAL ÜRÜNLERLE GÜVENLİ BİR ŞEKİLDE NASIL ÇALIŞILACAĞINI GÖSTEREN BİR BELGEDİR.

**LABORATUVARDA
ÇALIŞACAĞINIZ KİMYASALA AİT
MSDS FORMUNU İSTEYİNİZ!**

KİMYASALIN TANIMI

- ÜRÜNÜN KİMYASAL ADI, SİNONİMLERİ VE TİCARİ ADI
- KİMYASALIN YAPISI
- SAĞLIK RİSKLERİ İLE İLGİLİ BİLGİ
- ÜRETİCİNİN VEYA SATICININ ADI, AD. TEL.

KULLANIM SIRASINDA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

- DEPOLAMA,
KULLANMA
ÖNLEMLERİ
HAVALANDIRMA,
•KİŞİSEL KORUYUCU

SAĞLIK İÇİN YARATTIĞI TEHLİKE BİLGİLERİ

- NORMAL GÖRÜNÜŞ
VE KOKUSU,
- BUHAR BASINCI,
- BUHAR YOĞUNLUĞU,
- SUDA ÇÖZÜNÜRLÜĞÜ;
- ERİME NOKTASI,
- ÖZGÜL AĞIRLIĞI,
- BUHARLAŞMA ORANI,
- KAYNAMA NOKTASI,
- PARLAMA NOKTASI,

TEHLİKELİ KİMYASALLARIN BİLEŞİMİ

- İSG AÇISINDAN TEHLİKELİ OLAN ÖZELLİKLERİYLE İLGİLİ BİLGİLER
- ÜRÜN İÇİNDEKİ TEHLİKELİ MADDELERİN KİMYASAL İSİMLERİ
- BİLEŞİMİN TÜMÜ İÇİNDEKİ ORANLARI
- TEHLİKELİ KİMYASALLAR (%1)
- KANSEROJEN, TERATOJEN VE MUTAJENİK (% 0,1)

MALZEME GÜVENLİK BİLGİ FORMLARI (MSDS)

SAĞLIK İÇİN YARATTIĞI TEHLİKE BİLGİLERİ

YANGIN VE PATLAMA BİLGİLERİ

- PARLAMA, YANMA VEYA
ALT VE ÜST PATLAMA
SINIRLARINI (LEL, UEL)
- YANGIN SÖNDÜRMEDE
KULLANILACAK
ARAÇLARI, YANGINLA
ÖZEL MÜCADELE
YÖNTEMLERİ

- KİMYASALIN VÜCUDA GİRİŞ YOLLARI
(SOLUNUM, DERİ ABSORBSİYONU,
SİNDİRİM, AĞIZ-ORAL)
- SAĞLIK ÜZERİNDE YARATTIĞI AKUT VE
KRONİK ETKİLERİ,
- MARUZİYET BELİRTİLERİ VE MARUZİYET
SINIRI, ÜRÜNÜN KANSEROJEN OLUP
OLMADIĞI,
- ETKİLENME DURUMUNDA GÖRÜLEN
SAĞLIK SORUNLARI VE ÖNERİLER
- İLK YARDIM/ACİL TEDAVİ İŞLEMLERİ

TEHLİKELİ KİMYASAL MADDE SEMBOLLERİ

 <p>T+</p>	 <p>T</p>	 <p>F+</p>	 <p>F</p>	 <p>C</p>
<p>ÇOK ZEHİRLİ ÇOK AZ MİKTARDA ALINDIĞINDA BİLE, KALICI HASAR BIRAKABİLİR VEYA ÖLDÜRÜCÜ OLABİLİR.</p>	<p>TOKSİK T AZ MİKTARDA ALINDIĞINDA BİLE, ANİ VEYA UZUN SÜRELİ HASAR BIRAKABİLİR, ÖLDÜRÜCÜ OLABİLİR.</p>	<p>ÇOK KOLAY ALEVLENİR ÇOK DÜŞÜK SICAKLIKLARDA BİLE KOLAYLIKLA ALEV ALABİLİR.</p>	<p>ALEVLENİR NORMAL ORTAM KOŞULLARINDA ALEV ALABİLİR.</p>	<p>AŞINDIRICI DOKULARI VE NESNELERİ TAHRİP EDER</p>
 <p>O</p>	 <p>E</p>	 <p>Xn</p>	 <p>Xi</p>	 <p>N</p>
<p>OKSİTLEYİCİ BAŞKA MADDELERLE TEHLİKELİ REAKSİYONLARA SEBEP OLUR.</p>	<p>PATLAYICI YANLIŞ DEPOLAMA VE KULLANIMDA PATLAYABİLİR.</p>	<p>ZARARLI ANİ YA DA UZUN SÜRELİ HASARLARA VE ÖLÜME SEBEP OLABİLİR.</p>	<p>TAHRİŞ EDİCİ ÖDEM OLUŞTURABİLİR.</p>	<p>ÇEVRE İÇİN TEHLİKELİ KISA YA DA UZUN DÖNEMDE ÇEVREYE ZARAR VERİR.</p>

TEHLİKELİ KİMYASALLARIN DEPOLANMASI

	 Kolay Tutuşan	 Yanıcı	 Sağlığa Zararlı	 Patlayıcı	 Yakıcı Tutuştuğucudur	 Çevreye Zararlı	 Sağlığa Zararlı	 Zehirli
	+	-	○	-	-	-	-	-
	-	+	+	-	-	-	-	-
	○	+	+	-	○	○	+	+
	-	-	-	+	-	-	-	-
	-	-	○	-	+	-	-	-
	-	-	○	-	-	+	-	-
	-	-	+	-	-	-	+	+
	-	-	+	-	-	-	+	+
+	BİRLİKTE DEPOLANABİLİR							
-	BİRLİKTE DEPOLANAMAZ							
○	ÖZEL ÖNLEM ALINARAK DEPOLANABİLİR							

► KİMYASALLARIN ETİKETLENMESİ

İÇİNDE KİMYASAL MADDE BULUNAN BÜTÜN KAPLAR ETİKETLENMELİDİR.

KİMYASAL MADDELER DAHA KÜÇÜK KAPLARA AKTARILIRSA BUNLAR YENİDEN ETİKETLENMELİDİR.

► SEM VE X IŞINLARI LABORATUVARINA İŞİNİZ YOKSA
GİRMEYİNİZ. UZUN SÜRELİ DURMAYINIZ. RADYASYON
LEVHALARINA DİKKAT EDİNİZ

► KİMYASAL
ATIKLARINIZI
KONTAMİNE ATIK
KOVASINA ATINIZ

**SICAK YÜZEYLERE DİKKAT EDİNİZ !
DÖNEN DEĞİRMENLERİN KAPAĞINI
KAPATMAYI UNUTMAYINIZ, UZUN
SAÇLARINIZ VARSA TOPUZ YAPTIKTAN
SONRA ÇALIŞINIZ!**

GÜVENLİK KÜLTÜRÜ

“BİR DAVRANIŞ BİÇİMİDİR”
“ÖĞREN VE ÖĞRET”

